

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЦЕНТР ЗАОЧНОЇ, ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ВЕЧІРНЬОЇ ФОРМ
НАВЧАННЯ

Кафедра журналістики та філології

ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ НА СОЦІАЛЬНУ
ТЕМАТИКУ

Selections of journalistic materials on social topic

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки спеціальності «Журналістика»
освітньої програми «Журналістика»
групи ЖТз-61с

Ковтун Аліни Борисівни

Науковий керівник:
Козир Юлія Анатоліївна
кандидат наук із соціальних
комунікацій, старший викладач

Суми – 2020

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС

Ковтун А. Б. Добірка журналістських матеріалів на соціальну тематику [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр; спец.: 061 – журналістика / А. Б. Ковтун; наук. керівник Ю. А. Козир. – Суми : СумДУ, 2020. – 63 с.

У роботі поданий аналіз портрених нарисів, у яких порушена соціальна тематика, а також підготовлено творчий доробок для електронних видань, який складається із журналістських матеріалів на соціальну тематику в жанрі портретного нарису.

Ключові слова: журналістика, соціальна тематика, нарис.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ВСТУП	4
1.1. Обґрунтування інформаційного продукту на основі аналізу видань	5
1.2. Специфікація інформаційного продукту	7
1.2.1. Структура доробку	7
1.2.2. Технічні характеристики	9
1.2.3. Зображення	10
1.2.4. Авторська ідея	11
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	13
II. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ	14
ВИСНОВКИ	39
ДОДАТКИ	40

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

Висвітлення соціальної проблематики – один із найважливіших аспектів журналістської роботи. Відслідковуючи суспільні проблеми і виставляючи їх на загальне обговорення, журналісти можуть стимулювати різні групи громадян до діалогу заради налагодження спільного життя. Цим зумовлена **актуальність** роботи.

Мета нашого проекту – створити добірку журналістських матеріалів на соціальну тематику в жанрі портретного нарису.

Реалізація мети передбачає виконання таких **завдань**:

- обґрунтувати необхідність інформаційного продукту на основі аналізу періодичних видань;
- описати специфікацію інформаційного доробку;
- створити власні матеріали на соціальну тематику в жанрі портретного нарису.

Практична значущість. Інформаційний доробок може бути використаний під час викладання дисциплін «Проблематика ЗМІ», «Журналістські жанри».

Структура. Робота складається із пояснювальної записки (вступ, два пункти, чотири підпункти, список використаних джерел), інформаційного продукту та висновків. Загальний обсяг роботи – 63 сторінки. Обсяг основної частини – 36 сторінок.

1.1 Обґрунтування інформаційного продукту на основі аналізу видань

Один із популярних у журналістиці всіх часів прийомів висвітлення соціальної проблематики – сторітелінг. Він дозволяє показати глибину й багатогранність проблеми через історії людського життя.

У радянській системі журналістських жанрів, яку успадкувала українська журналістика, сторітелінг характерний для художньо-публіцистичних жанрів, у першу чергу нарисів.

У нашій роботі ми намагалися висвітлити соціальні проблеми через історії життя відомих особистостей. Таким чином, взяли за основу жанр портретного нарису.

Нарис – центральний жанр публіцистики, що передбачає оперативний відгук на суспільно важливу подію, розкриття образ цікавої особи, створення портрету колективу, розповідь про побут, звичаї й людей певного регіону своєї й чужої країни.

Внутрішньо-жанрова типологія нарису включає в себе портретний, проблемний, подорожній, науково-популярний та інші його зразки.

Предметом нарису може бути будь-який факт чи явище реальної дійсності, узятий як проблема, у площині своєї суспільної, моральної, загальнолюдської значимості. Арматурою нарису є авторська думка, доведення певної концепції взятої до вивчення проблеми, пропонування шляхів її розв'язання[7, 367].

Метою портретного нарису є розкриття особистості людини: розповідь про визначні досягнення, творчу працю, внесок у культурну спадщину країни.

Предметом портретного нарису – людина та її досягнення, образ її життя та творча праця особистості про яку створено нарис.

Для аналізу було відібрано періодичні видання:

Таблиця 1.1.

Результати моніторингу видань

Видання	Рік випуску, мова, тематика, тираж	Назви статей, % кількість матеріалів
“Караван Историй”	№ 4, квітень 2019, тематика: жіночий журнал, російськомовний.	Мейси Уильямс, Девушка с иглой”, “Анна Снаткина: Я почувствовала себя в ловушке”, “Андрей Бурковский. Крутой поворот”, “Дмитрий Шевченко: судя по ролям, меня считают “саркастичным и высокомерным”. Портретні нариси налічують більше 50% від інших статей у номері.
“Караван Историй”	№ 3, березень 2019, жіночий журнал, російськомовний.	“Капитан Ларсон”, “Ingret: Музыка ведет за собой людей”, “Лайза Миннелли: демоны по наследству”, “Быть Глорией Вандербильт”, “Олеся Жураковская: “Страшно, но я иду и делаю, в этом суть моего характера”, Портретні нариси налічують більше 50% від інших статей у номері.
“Караван Историй”	№1-2, січень – лютий 2020, жіночий журнал, російськомовний.	“Сирша Ронан: божья коровка и королева”, “Александра Кучеренко: Рядом с мужем я забыла слово “страшно”, “Эмма Томпсон: сокровище Британской империи”, “Эндрю Скотт: добрый, хороший, свой”, “Михаэль Шумахер: конюшня красного барона”, “Курт Кобейн; парфюмер или история одного рок – музыканта”. Портретні нариси налічують більше 50% від інших статей у номері.
“Видатні українці” (цикл статей) журнал “Наша Перспектива”	31, липень – грудень 2018, науково – публіцистичний журнал, україномовний.	Портретні нариси налічують більше 50% від інших статей у номері.
Видатні українці” (цикл статей) журнал “Наша Перспектива”	№30, січень – червень 2018, науково – публіцистичний журнал, україномовний.	Портретні нариси відсутні. Містяться інтерв’ю та історичні нариси з елементами інтерв’ю.
National Geographic	2017, 05 травня, випуск: 164, тираж: 140 000 ек., тематика: науково – популярний журнал, російськомовний.	“Эхнатон. Первый революционер Египта.” с. 95, 1 матеріал на увесь номер журналу

Підбиваючи підсумки, можемо стверджувати, що обрана нами тема є актуальною. Опис життя людини та її світогляду – це суттєвий внесок у культуру, – те, що допомагає іншим жанрам продовжувати існувати, адже портретний нарис може поєднуватись з інтерв'ю, уміщувати в себе політичну проблематику у якості опису політика, історичну – у описі життя історичного діяча, і, мабуть, найчастіше, соціальну.

У проаналізованих публікаціях були порушені такі соціальні проблеми як: труднощі сімейних стосунків, протистояння незвичайної сильної особистості й суспільства, суспільного прийняття людини й самовираження, меж свободи в суспільстві, цінностей у житті молоді й розриву поколінь та інші.

1.2 Специфікація інформаційного продукту

1.2.1. Структура доробку

За специфікою наші твори є короткими портретними нарисами, які підходять для розміщення у журналах або на сторінках інтернет видання. Читачі віддають перевагу коротким, стислим повідомленням з чіткою структурою: заголовок, лід, основна частина розбита підзаголовками та окремі блоки з додатковою інформацією.

Згідно з І. Михайлиним: “Читач, щодня розгортаючи газету, сподівається побачити в ній не тільки імена улюблених журналістів, але й добре знайому йому систему жанрів: короткі інформаційні замітки, репортаж, проблемну статтю, портретний нарис про видатну людину.” [7, 369].

Структура (лат. *structūra*, англ. *structure*, рос. *структура*, нім. *Struktur*) – це взаєморозміщення та певний взаємозв'язок складових частин цілого, внутрішня будова. Крім ідеї, текст має мати структуру, тобто мати логічний ланцюжок з речень, об'єднаних спільною ідеєю, гармонійно пов'язаних між собою граматично та лінгвістично [8].

При обранні цього жанру ми керувалися тим, які тексти більше зацікавляють читачів. Це виявилися відомості про життя видатних людей. Сьогодні, коли Україна потребує спорідненості між людьми на благо суспільного устрою, саме спогади про відомих громадян може надихнути народ для розбудови та підтримки власної Батьківщини в ці важкі для нашої країни часи.

Згідно з Михайлиним І. Л.: “З часом інтерв’ю все більше виявлятиме свою синтетичну природу, а його типологія включатиме в себе проблемний та портретний, інші його жанрові різновиди” [7, 380].

Це означає, що для створення того ж самого портретного нарису поєднання інтерв’ю з художньо-публіцистичною мовою викладу гармонійно довершить опис особистості та додасть жвавості викладу. Але в нашому випадку, особи, які стали героями нашого нарису на жаль померлі, тому замість інтерв’ю ми використали цитати обраних нами діячів та їх колег.

Нарис відкриває безліч можливостей для використання різних форматів та поєднання інших жанрів. Наприклад, за В. Здоровогою: “Нарис дає можливість розкрити ті чи інші тенденції, явища, процеси через зображення людини, соціальні групи людей. Це один з найбільш людинознавчих жанрів, який зближує журналістику з художньою літературою. Політичний портрет, який сьогодні майже витіснив, з огляду на певні причини, традиційний портретний нарис, відображає за допомогою певних соціолого-публіцистичних засобів відповідні політичні постаті, що діють на політичній арені. Сатиричні замітки, фейлетон, особливо памфлет, дають змогу висміяти, засудити негативні явища життя, відступити від норм моралі” [3, 145].

Отже, обраний нами жанр може бути знов актуальним, якщо нарисовці будуть звертатися до написання цього виду журналістської творчості. Це означає, що сучасна художньо-публіцистична жанрова палітра збідніла і це потрібно вирішити та відродити портретний жанр.

Як стверджує В. Й. Здоровега: “Нарис існує у різних іпостасях. Той чи інший його різновид стає домі-нуючим залежно від не завжди усвідомлених і науково сформульованих потреб. Як зазначалося, майже зовсім виродився у нинішню пору один з найпопулярніших свого часу портретний нарис” [3, 246].

Для виконання практичної частини нашої дипломної роботи ми розмістили наші тексти на сайті Tilda.

Створюючи сторінку з портретними нарисами, ми спиралися на приклад журналу “Караван Историй”.

Статті цього електронного видання на нашу думку є лаконічними та легкими для ознайомлення широкого кола читачів. Це безперечно дозволяє розширити межі поширення повідомлення та заощадити більше коштів, адже публікація друкованої продукції поступово перестає існувати через економічну нерентабельність.

1.2.2. Технічні характеристики

Авторський аркуш – одиниця обсягу твору у видавничо -поліграфічній галузі. Один авторський аркуш дорівнює 40 000 друкованих знаків чи 40 кілобайтам комп’ютерного тексту [1].

Авторському аркушу дорівнюють 700 рядків віршованого твору та 3 000 см² ілюстрованого матеріалу (за його фактичним розміром у виданні).

Обсяг в авторських аркушах визначається діленням загального числа друкованих знаків на 40 000 знаків. Наприклад: $(58 \times 29 \times 220) : 40\,000 = 10$ авторських аркушів, де 58 — кількість знаків у рядку; 29 — кількість рядків на сторінці; 220 — кількість сторінок в оригіналі [2].

Таблиця 1.2

Обсяг матеріалів

Назва	Кількість знаків
Підкорювач вершин	3330
Український Кусто	5395
Американська мрія Роалда Гоффмана	4837
Хрещений батько “Білосніжки та сімох гномів”	3741
Швидші за звук: Двигуни українського винахідника змінили долю авіації.	5611
Галицька Неллі Блай: Українська мандрівниця з французьким шармом”	3840
Жінка – самородок. Чарівний світ Марії Примаченко	5972
Усього	38698

Таким чином, обсяг інформаційного продукту становить 0,97 авторського аркуша.

1.2.3. Зображення

Зображення є важливою частиною статті, саме воно дозволяє читачу бути свідком події, принаймні подумки під час ознайомлення з матеріалом.

Згідно з дослідженням Беленького А. І., медіа світлина має такі функції впливу на читача: інформативна; ілюстративна, або функція оформлення(пряма ілюстрація, асоціативна ілюстрація), функція привабливості [10, 25 – 27].

За підручником Беленького А. І.: «Більд-редактор петербурзького видання газети «Коммерсантъ» Олександр Коряков повідомляє о фотографії в щотижневій газеті, так: «Ми, фотокореспонденти, боремося навіть не за секунди, а за долю секунди, впродовж якої, читач зупинив свій погляд на світлині, і лише потім, став читати наш матеріал». Так само можна сказати про електронні медіа, де боротьба йде за кліки та кількість переглядів певної

сторінки. Тут працюють схожі правила, і фотографічне зображення може вплинути на інтерес читачів ще більше» [10, 26].

Фото для статей ми використали з видання “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ” Уляни Скицької, додаткові світлини були використані з сайту Google. Функція зображень, які ми використали для нарисів — не лише аби привабити читачів естетично, а для підтвердження фактів наведених у текстах.

1.2.4. Авторська ідея

Кожен авторський текст, особливо публіцистичного жанру має свою оригінальну тему, чітко підпорядковану авторській ідеї. Авторська ідея — це головна думка публіцистичного твору. Завдяки фактам та розкриттю конфліктів автор мусить створити висновок, який і є ідеєю твору.

В основу наших творів ми брали такі приклади: 1) “Остання роль американського “піжона” з українською душею, Катерина Кіндрась [6, 102 - 105]; “На дві країни. Як український письменник Василь Махно живе в Америці”, Олександра Власюк. Також ми спиралися на фактаж з видання “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ” Уляни Скицької, знайшли персоналії видатних українців, які на нашу думку мають цікаві життєві історії, що надихатимуть читачів на подібні вчинки: творчість та науку. У першому нарисі ми описуємо життя Владислава Терзиула [9], альпініста, підкорювача чотирнадцяти вершин. У другому — Павло Резвой, далі про інших видатних персоналій, деякі з них найвідоміші в Україні у сферах науки та медицини. Зараз в наш час відомості про видатних медпрацівників є актуальною темою, тож, можливо, наші твори знайдуть свою аудиторію серед людей, які захоплюються наукою та медициною та цікавляться історією своїх земляків.

Також, до кожного нарису ми додали цитати за тематикою діяльності обраних нами особистостей, щоб поживити виклад теми та зацікавити читачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авторський аркуш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://vue.gov.ua/Авторський_аркуш (Дата звернення: 13.05.20).
2. Авторський аркуш [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrbook.net/zakony/metodyka.htm> (Дата звернення: 13.05.2020).
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / Володимир Здоровега. – 2-ге вид., перероб і допов. – Львів : ПАІС, 2004 – 268 с.
5. Ілюстрація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : (Дата звернення: 13.05.20).
6. Марущак В. І. Школа журналіста: Навчальний посібник. – Тернопіль : Мандрівець, 2011. – 136 с.
7. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. К. : Центр навчальної літератури. – 2011. – 496 с.
8. Структура тексту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Структура_тексту (Дата звернення: 13.05.20).
9. Терзиул Владислав Олександрович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://yuzhny.gov.ua/famous/45385> (Дата звернення: 19.05.20).
10. Фотожурналістика в сучасних ЗМІ : метод. пос. / А. І. Беленький. — СПб. : С.-Петербур. дер. ун-т, Ін-т «Висш. шк. журн. і мас. комунікацій», 2016. – 88 с.
11. Скицька У. “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2018. – 320 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

ПІДКОРЮВАЧ ВЕРШИН

«Людина, яка знаходиться на самій вершині гори не впала туди з неба».

Конфуції

Владислав Терзиул український альпініст, який зійшов майже на всі найвищі точки світу – 14 вершин. Погодьтеся, що піднятися на гору заввишки понад вісім тисяч метрів – це вже неймовірне досягнення. А похвалитися цим можуть лише тисячі сміливців. Та серед них є Владислав Терзиул.

На світлині Владислав Терзиул. Джерело: «Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ» Уляни Скицька.

Інженер за освітою, він закохався в гори доволі пізно — у 26 років. Але, піднявшись уперше на одну з вершин Тянь-Шаню, зрозумів, що без цього більше не уявляє свого життя, так про нього пише Уляна Скицька. Працюючи диспетчером у порту «Южний» Одеської області, завжди мріяв про наступні мандрівки. В цьому місті Владислава зробили почесним громадянином міста.

Всім сходженням Терзиула притаманна одна особливість: він принципово не користувався кисневим балонами, при тому, що інші альпіністи без них навіть не намагаються штурмувати вершини. Але насправді таких альпіністів не так вже і мало, з відомих прикладів – є двоє чоловіків, які не користувалися балонами – це Анатолій Букреев [1], про нього згадують у фільмі «Еверест» та Денис Урубко, сучасний альпініст, організатор альптабору Urubko Camp [3].

«Я – Сізіф, бо я все життя можу котити вгору мій камінь, тобто самого себе, не досягаючи вершини, оскільки не може бути вершини в пізнанні самого себе.»

Райнхольд Месснер

ЛАЗНЯ, ЛИЖІ ТА ЛЮБОВ ДО ВИСОТИ

Під час сходження Терзиул завжди підіймався з мінімальною кількістю спорядження, зате обов'язково брав із собою камеру, аби потім й інші могли насолодитись неймовірнішими панорамами. А часто і лижі.

Задоволення, щоправда, сумнівне: на лижах доводиться активно рухатись і потрібно приблизно 10 хвилин, аби відновити ясність розуму.

Попри всі труднощі, час спуску ставав справжньою гордістю. Наприклад, з вершини Чо-Ойю (8201 м) до другого табору (7150 м) Терзиул дістався всього за 1 годину 20 хвилин. Кількість підкорених вершин постійно зростала. У 2004 році залишилась остання—Макалу.

*Владислав з Джеєм Сігером.
Джерело: “Наші на карті світу.
Історії про людей, якими
захоплюється світ”, Уляна
Скицька*

ОСТАННЄ ПІДКОРЕННЯ

Зі штурмового табору Терзиул вийшов *разом* з американцем Джеєм Сігером. Йшли порізно, кожен у своєму темпі. Акумулятор на радіозв'язку сідав. До табору вони так і не повернулись. За три дні інші члени експедиції вирушили на пошуки. На вершині знайшли особисті речі Терзиула [4].

Владислав Терзиулу належать ці слова, які зараз актуальні як ніколи: «Роби сьогодні — завтра буде важко, бери з хвилини час, не йди проти себе, не підлаштовуйся під чужі акорди — фальші відразу не видно, в'яжи свій вузол — чи в'язатимеш чужим» [5].

Згідно з інформації на сайті міста Южний: «10-й «восьмитисячник» Терзиула став подарунком національної збірної альпіністів 10-й річниці Незалежності України. При сходженні на Манаслу альпіністи підкорили безіменний пік Р-2 (6251 м) і назвали його «Україна». За цей подвиг В.А.Терзиул був нагороджений орденом «За мужність II ступеня», а м. Одеса присвоїла йому звання «Одесит року – 2001». А також Владислав Терзиул заснував у Южному фірму «Висотник», співробітники якої спеціалізуються на промисловому альпінізмі. За що отримав звання «Почесний громадянин міста Южного»[6].

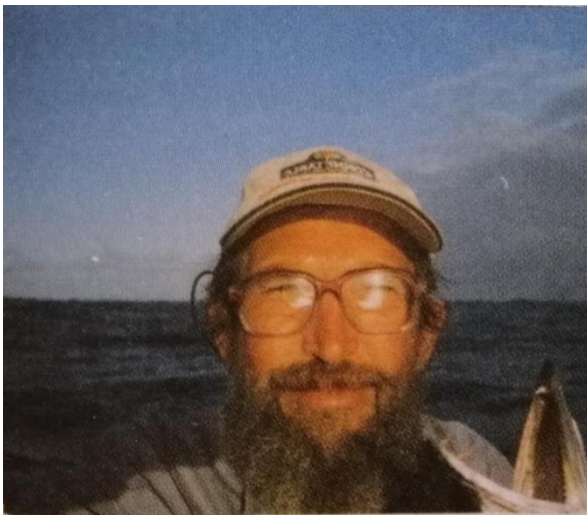
СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

- 1.https://ru.wikipedia.org/wiki/Букреев,_Анатолий_ (Анатолії Букреев).
- 2.https://uk.wikipedia.org/wiki/Терзиул_Владислав_Олександрович
(Владислав Терзиул)
- 3.<https://4sport.ua/articles?id=31168> (Денис Урубко)
- 4.<https://korrespondent.net/ukraine/events/95990-v-gimalayah-pogib-izvestnyj-ukrainskij-alpinist>
- 5.<https://umoloda.kyiv.ua/number/3325/2006/124114/>
- 6.<http://yuzhny.gov.ua/famous/45385>

УКРАЇНСЬКИЙ КУСТО

«Чому люди люблять дикі місця? Заради гір? Їх може і не бути. Заради лісів, озер і річок? Але ж це може бути пустеля, і все одно люди будуть любити. Пустеля, одноманітний океан, незаймані снігові рівнини півночі, все безлюдні простори, як би вони не були сумні, єдині місця на землі, де мешкає свобода».

Рокуелл Кент

Павло Резвой. Джерело: “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”, Уляна Скицька

У свої 65 років він зробив те, що під силу одиницям. На човні зі звичайнісінькими веслами переплив Атлантичний океан, а менш ніж за півроку ще й Індійський, і таким чином став третьою людиною світі з таким

послужним списком, так про цю видатну людину написала Уляна Скицька.

Павло Резвой ввійшов у Книгу рекордів Гіннеса як найстаріша людина, яка будь-коли перепливала 5500 кілометрів [3]. Його не злякала ні самотність, ні непередбачуваність моря. Про диво природи, яке пнсіонер бачив у своїх пригодах, він казав: «...А в общем – всё было красиво и элегантно!» [2].

Як писала Уляна Скицька у Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”: «Він продовжив геологічну династію. Склад земної кори досліджував і його дід, і батько—згодом викладач Львівського університету ім. І. Франка.

Вручивши диплом геолога, Павла скерували на Памір у Центральній Азії розробляти першу геологічну карту для подальшого пошуку корисних копалин. Перепади висот тут коливаються від 2 до 7 тисяч метрів. Готуючи карти, він

часто ходив в одиночні маршрути—за тридцять років такої роботи Резвой зник бути на самоті. Через складні умови високогір'я, один рік зараховували за два, тож у 55 років геолога відправили на пенсію».

«Для справжнього мандрівника є тільки одна мета – подолання труднощів. і тільки одне прагнення – прорватися за горизонт.»

Нік Тенді

У ПОШУКАХ ПРИГОД

Працюючи у Гані, Резвой розчарувався у своїй дитячій мрії відвідати Африку. Як повідомляє сам мандрівник у інтерв'ю до видання «Егоїст»:

«Африка – моя дитяча мрія. Крокодили, бегемоти, жирафи, слони... Робота у Гані вбила Африку мого дитинства та лікаря Айболить (популярного персонажа радянських мультфільмів).

26 мільйонів ганців з'їли усе живе: усіх тварин, яких можна піймати та вполювати. А золото, спитаєте ви? Золото добували в Гані 200 років – і до нашого прибуття шукати там вже було нічого» [3]. 2001 року його син Теодор перетнув Атлантичний океан на одиночному човні з веслами. Оскільки Резвой-старший допомагав з підготовкою, то познайомився з членами Лондонського клубу веслувальників. Як казав Павло у інтерв'ю для “Егоїста” син знайшов спонсорів, аби батько зміг почати своє сольне плавання на власному човні.

Львів'янин ремонтував судно півтора місяця і назвав його „Marion Lviv” 2004 року з канарського острова Гомера у складі міжнародної трансатлантичної гребної регати „ORSARR 2004” мандрівник вирушив на Барбадос.

З собою мав супутниковий телефон, який зламався на 9-й день. Наступні 58 днів родичі могли хіба слідкувати за маячком на карті. Коли зламалося кермо, Павло вирішив не надсилати рятувальникам сигнал тривоги, зремонтував його самотужки: «У мене були дві серйозні несправності під час переходу, через які мене могли зняти з маршруту. Спочатку «здох» мій

спутниковий телефон. Але керівники регати бачили, що я впевнено та наполегливо рухаюся до острова Барбадос, тому зі змагань мене не зняли.

Згодом у мене зламалося кермо – я втратив можливість керувати човном. Тут мене знову ж таки могли зняти зі змагань. Страх того, що плавання зупинять, змусив мене проявити винахідливість: за два дні з підручних засобів я зробив подобу керма, з яким і дійшов до Барбадосу» [3].

До фінішу Резвой прийшов другим, всього на два дні поступившись значно молодшому англійцеві Сему Найту [2]. І хоча старий та молодий мандрівники стали друзями, Павло все одно хотів випередити Сема, але цьому не судилося справдитися.

Насолоджуватися подальшими мандрами українцю було складно, його переслідувала берегова охорона, яка підозрювала пенсіонера у нелегальному перевезенні наркотичних речовин: «Капітан охорони переконався, що я не везу наркотики з Венесуели, тоді ми мирно розійшлися, потиснувши один одному руки» [3].

ЯКИЙ БАТЬКО, ТАКИЙ І СИН

Приблизно в цей самий час по ту сторону планети його син Теодор готувався до наступної подорожі через Індійський океан, однак травма завадила продовжити маршрут — за весла сів батько, щоб уся складна підготовка не виявилась марною, але насправді потайки чоловік був радий знов подорожувати світом.

Як-то кажуть: «Немає лиха без добра», так і Павло не переймався та плив собі далі Індійським океаном. І хоча шлях океаном був суворішим за минулий: височенні хвилі, напрям вітру постійно змінювався, зате такого різноманіття риб, за словами мандрівника, він ніколи не бачив[3].

У 2019 році Павло дав інтерв'ю журналу «Егоїст» де, відповів, що з подорожжю йому допомагали інвестори, яких знайшов його син — Теодор.

Саме завдяки їхнім внескам Резвой зміг втілити свою мрію про відвідування далеких країн, зокрема, Африку[3]: «Що запам'яталося найбільше? – Питання складне, поки ще не визначив ... Мабуть, густонаселена живністю частина океану у Кабо-Верде (острови Зеленого Мису) біля узбережжя Західної Африки. І ще – кити. Якось я пропливав через зграю китів, один з яких виринув буквально за півметра від борту мого човна. Він озирнувся навкруги, кинув каламутний погляд на мене, пирхнув і, випустивши "фонтан", пішов геть ...»[4]

Список джерел:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Резвой_Павло_Дмитрович
2. http://www.oceanrowing.com/rus/Pavel_Rezvoy/Pavel_Rezvoy_April.htm
3. <http://egoistmagaz.in.ua/2019/12/26/rezvoi/>
4. <http://www.book.adamant.ua/akt/regata/2.htm>

АМЕРИКАНСЬКА МРІЯ РОАЛДА ГОФФМАНА

«Мрії – це плани в розумі, а плани – мрії на папері»

Владислав Гжещік

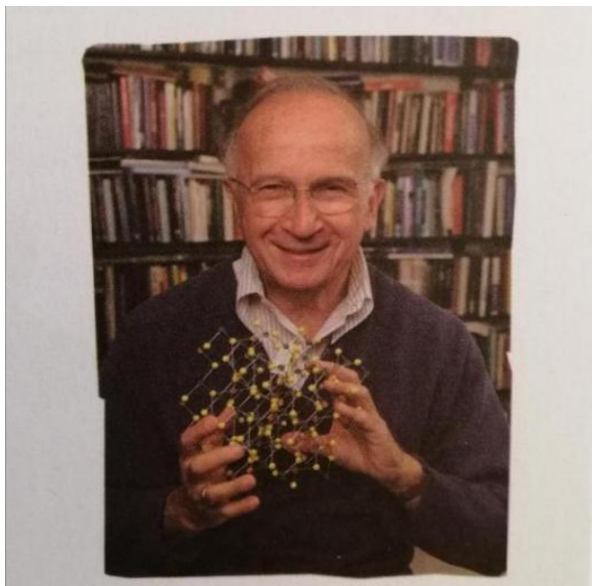
Роалд Гоффман народився в родині інженера та вчительки. Батьки назвали сина на честь норвезького полярника Роалда Амундсена. З початком гітлерівської окупації (1941) родина опинилася в нацистському «трудоному таборі» для євреїв, звідки 1943 року їм вдалося втекти, але батька, який залишився, нацисти звинуватили в організації масової втечі й розстріляли [1].

Згідно з інформацією в книзі “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється СВІТ”: «Дивом Гоффману, його мамі та ще трьом родичам вдалося втекти, але його батько так і залишився за колючим дротом. Уночі манівцями їхня п'ятірка пододала 30 кілометрів і дісталася до сусіднього Унева. У будь-яку мить їх могли зловити і стратити, тож треба було негайно знайти схованку. Вибір впав на школу, де працювало та мешкало подружжя Дюків».

Там хлопчик навчався вночі та потайки спостерігав як інші діти бавляться назовні, там куди було небезпечно виходити йому.

Після приходу червоної армії родина виїхала до Кракова, де мати Роалда вийшла заміж за Пауля Гоффмана, який усиновив осиротілого хлопця: «В конце 1944 года, когда немцы отступили на Запад, мать Роалда отправилась с сыном в том же направлении. Ей было очевидно, что эта часть Польши окажется, как и осенью 1939 года, под властью Сталина.

Поэтому она вместе с сыном сначала двинулась в Перемышль, а в 1945 году — в Краков. Там мать Роалда познакомилась с человеком по фамилии Маргулис, который потерял жену, и вышла за него замуж. В начале 1946 года семья переехала в Чехословакию. Покидая Польшу, отчим купил документы погибшего немца по фамилии Hoffmann, и эта фамилия стала его, а также Роалда»[2].

Роалд Гоффман. Джерело: “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”, Уляна Скицька

Перших успіхів в науці Гоффман досяг у 1960-х роках, коли запропонував метод розрахунків елементарних орбітальних молекул. Основні наукові дослідження Гоффмана стосуються хімічної кінетики та вивчення хімічних

реакцій. Ім'я вченого є в назвах наукових теорій, наприклад, «Правило (закон) Вудварда-Гоффмана». У 1981 році разом із колегою Фукуї Кен'іті Гоффман здобув Нобелівську премію з хімії «за розробку теорії протікання хімічних реакцій», що значно розширює можливості для планування хімічних експериментів [3].

«Творці великих ідей завжди зі зневагою ставляться до своєї творчості і не схильні думати про її подальший шлях»

Л. Шестов

Крім великого захоплення вивченню хімії, як науки, юний Гоффман має величезну жагу до знання мов, що потім відкриє для юнака величезну кількість можливостей, а саме співпрацю з російськими науковцями з МДУ та знайомство з дружиною Євою. Але не тільки дослідження хімічних процесів, Роалд відкрив в собі, ще один талант поезію та драматургію чоловік розвинув в собі та результатом є те, що його вірші та п'єсу «Кисень» перекладено на різні мови, та на жаль шлях до творчості був вкритий тереном: «О, химиком намного легче! Я второстепенный поэт, но хороший химик. По-видимому, так устроен мир. Поэту намного труднее добиться успеха, чем ученому. В лучшем в мире химическом журнале (Хоффман имеет в виду знаменитый JACS — «Journal of the American Chemical Society») принимают к публикации примерно 65% присланных статей и 35% кратких сообщений. В литературных же

журналах, далеко не самых лучших, к публикации принимают менее 5% присланных поэм. То, что я нобелевский лауреат, никак не помогло мне с публикацией стихов. С моим последним поэтическим сборником я ходил вокруг издателей четыре года, и отдельные стихотворения прошли через множество отказов, прежде чем их опубликовали» [2].

ХІМІЯ — ЦЕ РІЗНОВИД МИСТЕЦТВА

Він запевняв, що хімія — це різновид мистецтва, адже в лабораторіях науковці створюють абсолютно нові матеріали, яких раніше не було на планеті Земля. Мистецтво, зрештою, було важливою частиною його життя — Гоффман автор трьох збірок поезії, а його п'єсу «Кисень» ставили на театральних сценах Північної Америки, Європи та Азії [1].

**«Досліджувати – означає бачити те, що бачили всі, думати так, як
недумав ніхто...»**

А. Сент-Дьорб'ї

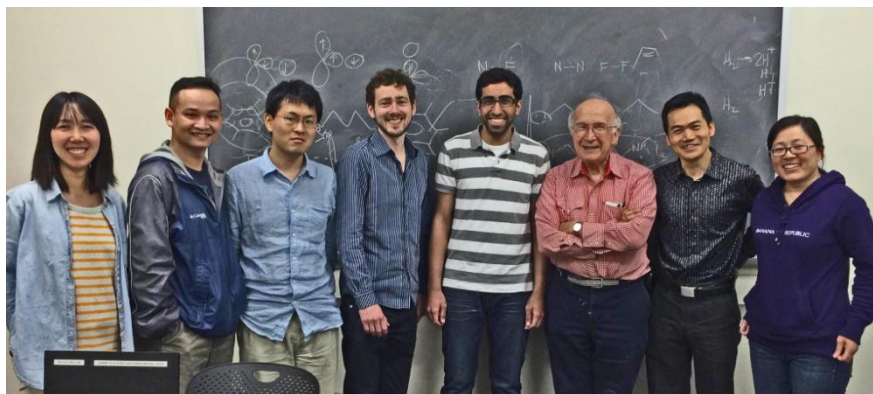
Вчений, який своїми відкриттями поглибив знання людства у квантовій хімії та нанотехнологіях, їздив з лекціями та з 1990 року вів телевізійну програму «Світ хімії», де у 26 випусках доступно пояснював глядачам заплутані реакції та будову хімічних елементів. Як казав сам вчений прайм-тайм програми так і не відбувся через брак коштів, але він все одно продовжує популяризувати знання з хімії.

ПОВЕРНЕННЯ ДО КОРИННЯ

«Україна – обітована земля мого серця».

Роалд Гоффман

Науковець цікавиться життям своєї батьківщини. Зокрема, у 2006 році він відвідав Золочів, взявши участь у відкритті пам'ятника євреям, а у 2013 році серед інших підписав звернення світової академічної спільноти на підтримку українського Євромайдану [3].

На світлині Гоффман та студенти. Джерело: <https://hij.ru/read/7648/>

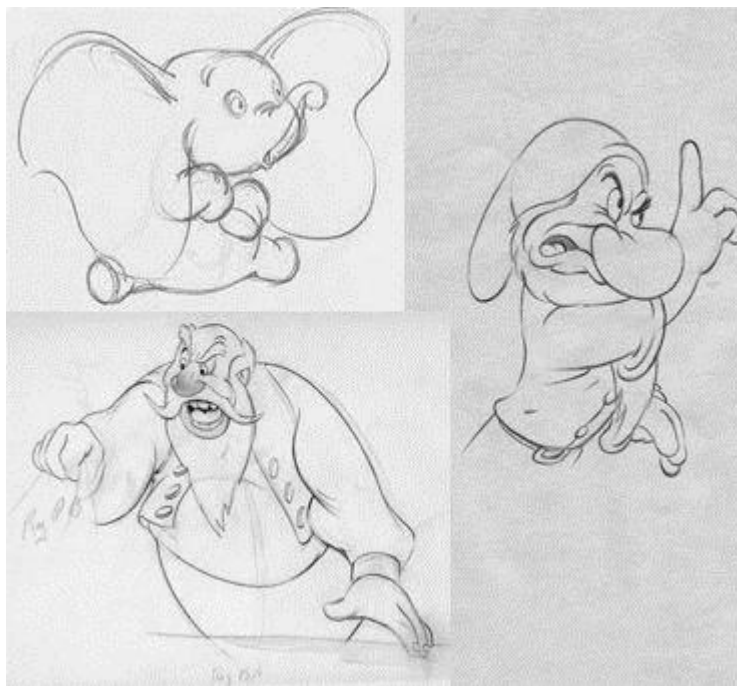
СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Роалд_Гоффман
2. <https://hij.ru/read/7648/>
3. <https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/2742796-nobelivskij-laureat-z-himii-roald-goffman-akij-rodом-z-ukraini-svatkue-svoe-81ricca.html>

ХРЕЩЕНИЙ БАТЬКО «БІЛОСНІЖКИ ТА СІМОХ ГНОМІВ»

«Перетвори мистецтво в об'єктив, щоб розглядати всі грані життя. Щоб малювати або писати фарбою предмети, мало просто наслідувати того, що ти бачиш. Перш, необхідно зрозуміти ці предмети. Подарувати своєму мистецтву його власне життя».

Кевін Андерсон

*Праці аніматора
Володимира Титли. Джерело:
<https://uamodna.com/articles/snovopolozhnyk-dysneyivskoyi-animaciyi-volodymyr-tytla/>*

Намалювати персонажа, який би став знаковим для студії «Дісней» — це клопітлива праця. Не кожен мультиплікатор може

похвалитися Оскаром за анімацію.

«Син українських емігрантів, Володимир не випускав олівець з рук, що й привело його в 16 років на його першу роботу.

Йому довірили малювати титри до мультфільмів, згодом за ним навіть закріпилось прізвисько «Титла титрів», — так про митця розповідає Уляна Скицька.

Ще дитиною Титла полюбляв перемальовувати героїв коміксів. Дорослі побачили в цьому талант та відправили хлопця відточувати свої уміння у Школу індустріального малюнка.

У 16 років Володимир уже працював на кіностудії «Paramount Pictures» — створював заставки до фільмів. Невдовзі його запросили на екранізацію байок Езопа. Зібравши грошей, наприкінці 1929 року вирушив до Європи. Не оминув і України, завітавши попри спротив польської влади (містечко важко оправлялося від пацифікації) на батьківщину — Підгайці. А в 1935 році підписав контракт зі студією Волта Діснея [1].

«Хорошого смаку немає! Красиві речі творяться несвідомо.»

Едгар Дега

Дісней вирішив створити перший у світі повнометражний мультфільм «Білосніжка і семеро гномів» за мотивами казки братів Грімм.

«БІЛОСНІЖКА» ТА ШЛЯХ ДО СЛАВИ

Кілька аніматорів, зокрема і Титла створює образ головної героїні, спостерігаючи за її прототипом — юною танцівницею, яку Дісней особисто знайшов серед двохсот претенденток! Володимир самостійно ще й втілює образи двох гномів — Сонька і Буркотуна. Останнього художник змальовує із самого себе, ніс йому вигадує, задивившись на варений буряк, а брови запозичує від самого Діснея. Мультик згодом отримує безліч нагород, зокрема “Оскар”, та стає справжньою класикою світової мультиплікації. [3].

Багато з мультфільмів були створені методом змальовування власного обличчя, на студію запрошували акторів, з яких також змальовували героїв для майбутніх мультфільмів.

Крім цього, актори подекуди співали, щоб краще зобразити, як співає персонаж, адже мультфільми найчастіше були поєднанням мюзиклу, комедії та драми. Образ Дамбо Титла змалював зі свого сина. Дворічна дитина стала гарним референсом — прикладом для малювання емоцій [2].

Для мультфільму «Фантазія» створював образ Чорнобога. Сам мультфільм є результатом натхнення Діснею творчістю Гете «Учень чарівника»

«Фантазія» мала б бути першою частиною іншого мультфільму — «Учень чарівника».

У грудні 1937 року відбулася прем'єра «Білосніжки», 1939 року мультфільм отримав почесний «Оскар» (при цьому Уолту Діснею вручили одну велику статуетку і сім маленьких). У 2008-му «Білосніжку» включили в список найкращих американських анімаційних фільмів.

ДІСНЕЙ БЕЗ ТИТЛИ: ОСТАННІ РОКИ ЖИТТЯ АНІМАТОРА

Після «Білосніжки» Володимир Титла працював над малюнками до «Піноккіо», «Фантазії», «Дамбо» та багато інших. Фінансова криза кінця 1930 років і початок Другої світової війни скоротили доходи студії Діснея, художників почали звільняти. Титла, що залишився єдиним провідним аніматором студії, підтримав страйк 300 своїх колег, посварився з Волтом Діснеєм. Роботи ставало все менше, дружина захворіла на туберкульоз, через це Володимир залишив Голлівуд, про що потім шкодував все життя [1].

Після звільнення з студії «Дісней» Володимир працював над мультфільмом Кастер. Але тої насолоди, яку Титлі приносили завдання на минулому місці роботи, він не отримував.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

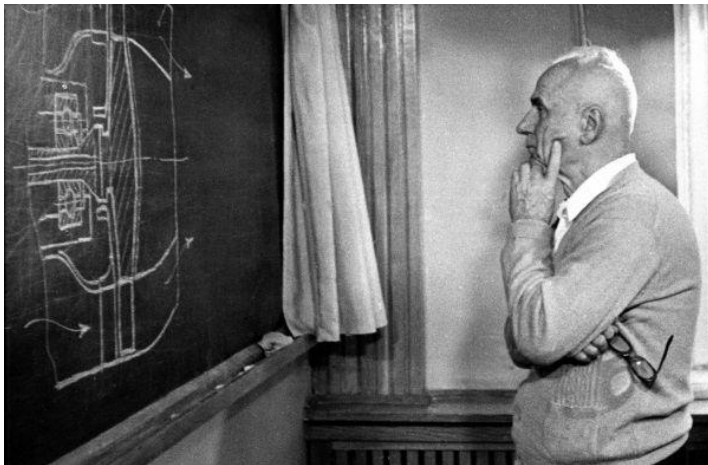
1. http://info.library.te.ua/2017/10/blog-post_30.html
2. <https://uamodna.com/articles/osnovopolozhnyk-dysneyivsjkoyi-animaciyi-volodymyr-tytla/>
3. <https://poglyad.te.ua/podii/urodzenets-ternopilshhyny-volodymyr-tytla-stav-legendoyu-disneya.html>

ШВИДШІ ЗА ЗВУК: ДВИГУНИ УКРАЇНСЬКОГО ВИНАХІДНИКА ЗМІНИЛИ ДОЛЮ АВІАЦІЇ

Літак – це зовсім не зброя війни і не знаряддя для комерції. Літак – це прекрасна мрія, а конструктор – той, хто цю мрію втілює.

Джованні Капроні

«На його розробки кожного разу з нетерпінням чекали творці винищувачів та бомбардувальників. Від потужності його двигунів залежало, наскільки успішною стане модель їхніх літаків. Люлька першим у світі запропонував модель двоконтурного турбореактивного двигуна, яку й у наші дні використовують у пасажирській та військовій авіації. Хтозна, чи зацікавився б точними науками простий хлопець із села у Київській губернії, якби доля не занесла у його рідну Саварку видатного академіка Київського політехнічного інституту — Михайла Кравчука. Той не лише захопив хлопця математикою, а й наполіг вступити до КПІ», — саме такими словами Архіпа Люлька згадують у виданні “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”.

Архип Люлька біля дошки.

Джерело:

<https://rostec.ru/news/vechnye-dvigateli-arkhipa-lyulki/>

Як і багатьом іншим студентам двадцятих років, путівку до інституту Архипу Люльці дав робітничий факультет. До речі, перші півроку прихисток у Києві він мав у того ж таки Михайла Кравчука. Хлопець учився наполегливо і доволі швидко проявив себе в механіці та в математиці. Але найбільше вабили його практичні завдання, тож цілком логічним стало захоплення Люльки теплотехнікою.

Пропоновані ним варіанти вузлів силових установок і методи розв'язання теплових задач були не лише доволі оригінальними, а й цілком придатними для реалізації, тож після закінчення інституту в 1931 році молодого інженера направили до аспірантури Науково-дослідного інституту промислової енергетики, що розташовувався в Харкові – тодішній столиці України [2].

"Людина чимось схожа на літак. Літак може їздити і з землі, але щоб довести, що він – літак, він повинен піднятися в повітря. Так само і ми: якщо не піднінемося над собою, ніхто й не здогадається, що ми зможемо полетіти. "

Віктор Франкл

СТВОРЕННЯ ТУРБОРЕАКТИВНОГО ДВИГУНА: ЯК ЛЮЛЬКА СПРОМІГСЯ ДОСЯГТИ НЕБАЧЕНИХ ВИСОТ?

Люлька першим у Радянському Союзі виступив ініціатором створення турбореактивних двигунів. З групою однодумців у неробочий час розробив проект турбореактивного двигуна (ТРД) і добився розгортання робіт зі створення такого двигуна. У 1941 р. Архип Миколайович Люлька – перший у світі – запропонував схему двоконтурного турбореактивного двигуна, яка є основною схемою сучасних ТРД [1].

Та за план розробки Архипу треба було тяжко поборотися, адже його план ставили під сумнів. Потім, він ще довго переробляв свої підрахунки, бо двигун був надто нерентабельним через недопрацьовуваність.

Але не зважаючи на ці перепони Люлька спромігся свого та результатом цього стало те, що турбореактивний двигун став частиною повсякденності у проектуванні літаків, особливо закордоном. Що підтверджується фактом зі статті про досягнення Архипа Люльки на сайті КПП: «АЛ-31Ф – шедевр світового авіаційного двигунобудування, супердвигун, про який кажуть, що він у найтяжчі для російської авіабудівної промисловості часи став тим рятівним кругом, який не дав їй загинути, забезпечивши пристойне фінансово-

економічне становище для провідних двигунобудівних промислових компаній. Цей двигун став також найважливішою складовою, яка забезпечила комерційний успіх на зовнішньому ринку винищувачів СУ-27 і СУ-30 – “радянської відповіді” американським F-15 “Ігл” і F-16 “Фалькон”.

Розробка сімейства двигунів АЛ-31 була розпочата ще в 1976-1977 роках, а доведення закінчилося в 1984 – у рік смерті Архипа Люльки. З тієї пори було зроблено кілька модифікацій цього двигуна, і сьогодні вони не лише літають у повітрі, а й виконують цілком мирні завдання на землі – їх використовують на газоперекачувальних станціях системи Газпрому (модифікація АЛ-31СТ) та як енергетичну силову установку-генератор з частотою обертання ротора у 3000 оборотів на хвилину (АЛ-31СТЕ)» [2].

Земля допомагає нам зрозуміти самих себе, як не допоможуть ніякі книги. Бо земля нам чинить опір. Людина пізнає себе в боротьбі з перешкодами. Але для цієї боротьби йому потрібні знаряддя. Потрібен рубанок або плуг. Селянин, обробляючи свою поле, мало-помалу вириває у природи розгадку інших її таємниць і добуває загальну істину. Так і літак – знаряддя, яке прокладає повітряні шляхи, – залучає людину до вічних питань.

Антуан де Сент-Екзюпері

УКРАЇНА НАЗАВЖДИ В СЕРЦІ ВІНАХІДНИКА

Половину свого життя Архип Люлька прожив у Москві, але серце його залишалося в Україні. Люди, які знали його особисто і бували в його московській квартирі, згадують, що на його робочому столі завжди лежали свіжі українські газети й журнали, а з гостями з України він розмовляв українською.

Українською мовою виступав і перед земляками, коли приїжджав на батьківщину, і, до речі, попри всі свої високі звання і посади, завжди залишався

доступним для кожного з них. А ще, на стіні його робочого кабінету висіли два портрети – Тараса Шевченка і Михайла Кравчука. Вдячність своєму вчителеві він проніс до останніх своїх днів. І саме він прийшов на допомогу доньці репресованого академіка: у найважчі її часи, коли вона не мала власного притулку, він дав їй гроші на власну квартиру [2].

Самі земляки Люльки не забули про цього талановитого чоловіка та встановили йому пам'ятник за головним корпусом КПІ на алеї видатних вчених [3]. На цю алею додали ще декілька пам'ятників відомим діячам [4].

*На світлині пам'ятник Архипу
Люльці. Джерело:*

http://uahistory.com/topics/famous_people/12286

ОСОБЛИВІ ДОСЯГНЕННЯ АРХИПА ЛЮЛЬКИ:

Запропонував схему двоконтурного турбореактивного двигуна, яка є основною схемою сучасних ТРД.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. <https://kpi.ua/lulka-foto>
2. <https://kpi.ua/lulka-about>
3. <https://kpi.ua/mem-lulka>
4. <https://kpi.ua/index.php/11-10-13>

ГАЛИЦЬКА НЕЛЛІ БЛАЙ: УКРАЇНСЬКА МАНДРІВНИЦЯ З ФРАНЦУЗЬКИМ ШАРМОМ

Життя під час подорожі – це мрія в чистому вигляді

Агата Крісті

Були часи, коли подорожні нариси журналістів – мандрівників відкривали чарівний світ подорожей звичайним громадянам, які не мали змогу побачити

світ через брак коштів або заборону на виїзд з країни. Сьогодні мандри у далекі та екзотичні місця — не вже не дивина, а звичайна повсякденність.

На світлині Софія Яблонська.

Джерело: "Наші на карті світу.

Історії про людей, якими захоплюється світ", Уляна Скицька.

Але коли в нас нема змоги подорожувати ми відкриваємо Ютуб або включаємо телевизор та дивимося

програми про відпочинок закордоном: «А тепер уявімо: міжвоєнний період, час, коли лише одиниці можуть похвалитися тим, що бували за кордоном, а тут вона: жінка, галичанка – замість того, аби бути домогосподаркою – стає репортажисткою і вирушає в далекі країни, причому сама Софія народилась поблизу Львова у сім'ї священика. Жили настільки скромно, що навіть не могли дозволити собі придбати другу корову.

При цьому на їхньому подвір'ї завжди було людно — батько допомагав не лише довірливою розмовою, а й безкоштовно готував суміші лікарських трав та мазі, адже покинув медичний факультет на останньому курсі та перевівся на теологію» — такими словами Уляна Скицька розповідає про Софію Яблонську.

Софія не відразу знайшла свій поклик — театральне мистецтво захопило її не відразу, але цей поклик був мінливим, адже кіно розчарувало — з її обмеженими ресурсами вона не могла дозволити собі довго чекати на результати кастингів. Саме тому вона вивчилася на оператора та оволоділа навичками фотографа. Першою її мандрівкою було таємниче Марокко.

Жінка, яка вміла привернути увагу людей, швидко зацікавила місцевих мешканців — це стало її козирем, адже матеріал вийшов бездоганним. З відзнятим матеріалом Софія записала репортаж для видання «Нова Хата». 1932 року жінка видала збірку подорожніх нарисів «Чар Марока», цим матеріалом Яблонська зарекомендувала себе як справжню письменницю.

**Світ – це книга. І хто не подорожував по ньому – прочитав в ній
тільки одну сторінку**

Св. Августин

У ПОШУКАХ РАЮ

На світлині Софія Яблонська.

Джерело: <https://lowcost.ua/sofia-yablonska/>

«В моїх мандрівках, з краю до краю, я ніде не зустріла раю, якого сподівалася. Зате іноді, хоч здалека, схопила кілька відблисків земного щастя, яке тепер має для мене більшу вартість, ніж уявлені раї». Софія Яблонська 1934 рік [1].

«Софія Яблонська була ризиковою – у цьому проявлялася її сильна вольова натура. Не раз мандрівки мали реальні загрози загибелі, однак це не зупиняло мандрівницю – проникала у такі закутки, куди нерідко навіть чоловіки не наважувалися діставатися» — так про письменницю пишуть у статті «Історія галичанки, яка побачила весь світ, або дивовижні обрії Софії Яблонської» [1].

За кордоном її називали Міс Україна за щирю посмішку й те, що навіть на чужині вона “сіяла” українські культурні звичаї серед іноземців, таким чином залишаючи у серці далеких народів часточку своєї душі.

Живучи в Китаї зі своїм чоловіком, вона навчила китайців доїти корів, яких до цього мешканці Піднебесної використовували лише для праці з плугом та заради м’яса. Сусідів Софія пригощала борщем.

ПРОЩАВАЙ, МІС УКРАЇНА

На Нуармутъє Софія Яблонська-Уден жила й творила до кінця життя. Українка загинула 4 лютого 1971 р. біля Парижа. Це сталося внаслідок автокатастрофи, в яку потрапила, коли везла до видавництва свою нову книгу оповідань і нарисів «Дві міри – дві ваги».

Спершу Софію поховали біля чоловіка у містечку Вернує, але у 1973-му їх обох перепоховали на Нуармутъє. [2].

ОСОБЛИВІ ДОСЯГНЕННЯ СОФІЇ ЯБЛОНСЬКОЇ:

Створила подорожні нариси «З країни рижу та опію», «Чар Марока», «Далекі обрії».

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. <https://photo-lviv.in.ua/istoriya-halychanky-yaka-pobachyla-ves-svit-abo-dyvovyzhni-obriji-sofiji-yablonskoji/>
2. <https://tyzhden.ua/History/191825>

ЖІНКА – САМОРОДОК. ЧАРІВНИЙ СВІТ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

Доля випробує тих, хто намірився іти до великої мети, але сильних духом не спіймає ніхто, вони зі стиснутими руками вперто і сміливо ідуть до наміченої мети. І тоді доля винагороджує їх сторицею і відкриває перед ними всі таємниці дійсно прекрасного і незрівнянного мистецтва.

Катерина Білокур

Звичайна сільська жінка створила шедеври які нібито запали в душу навіть ексцентричному Пабло Пікассо, до речі те ж саме розповідають про талант Катерини Білокур, яка мала схожу долю, шлях до творчості обох жінок був складним, і хоча шлях до творчості Марії міг бути заваленим камінням недовіри у талант жінки, її рідні не були проти її таланту, як це сталося з Білокур, навпаки, вони були впевнені, що дивні створіння які вона створює дійсно витягнуть Марію з голодних злиднів.

Та не лише злидні були перепорою для навчання мистецтвом, Марія, захворівши на поліомієліт, мала ще одну ваду здоров'я – її нога була коротша за іншу:

«Коли дівчинці виповнилось чи то сім, чи то дев'ять років – точніше вона не пам'ятала – сварлива сусідка з лайкою нагримала на малу. Через ганчірку, накинуту на спільний паркан, до смерті клята баба налякала Марію. Психологічний шок призвів до кульгавості. Відтоді почала прогресувати страшна хвороба – поліомієліт, і самотужки дівчинка ледь пересувалася; важно тепер говорити, але, може, то був звичайний переляк, як у народі кажуть, – наврочили...» [3]

Вона пересувалася за допомогою сили її брата. До столиці їздила кіньми, адже після хвороби її все ж таки запросили на навчання, добрі люди донесли новину про сільський самородок тим самим змінивши долю тоді ще дівчини:

«Талант Примаченко вразив навіть іменитих викладачів — про неї було відомо лише рік, а її картини вже виставляються у галереях Києва та Москви. 1937 року їх обрали для Всесвітньої виставки у Парижі.

Ба більше, 28-річна дівчина на отримала там золоту медаль. Після такого успіху чиновники запропонували Марії квартиру в Києві з ванною і телефоном. Художниця відмовилася і після трьох років навчання повернулася додому. У столиці Марії зробили 7 операцій на нозі, і милиці вдалося змінити на поліцію», — саме так про неї пише Уляна Скицька.

**І що б я не робила, куди б не йшла,
а думи про малювання завжди, як вірний друг, зі мною.**

Катерина Білокур

ПРОСТО МАРІЯ: СТАТИ ВІДОМОЮ ТА ЗАЛИШИТИСЯ СОБОЮ

За словами самої художниці, її прізвище Приймаченко, а Примаченко є зросійщеним його варіантом. В інших випадках та ж Марія Оксентіївна відповідала, що вона — Примаченко, бо «так у них в селі говорили — примак, а не приймак, ну то хай буде так» [1]. Приймак — найманий робітник, і дійсно в родині Примаченко усі працювали руками та не лінували.

Жінка залишилася скромною майстринею з Франції їй привезли подарунки, які ще не бачили у її рідному селі.

А завдяки лікуванню у столиці вона вже могла працювати в городі.

Згодом, втративши чоловіка, якого вона зустріла та відправляла на війну жінка жила тим, що робила одяг та шила сукні, вишивала та допомагала своїм батькам, навчала дітей: «Як у кого з сусідів траплялося весілля чи інше родинне свято, всі мерщій ступали до юної кравчині – всю Болотню вона обшивала. Варто було Марії запитати замовницю про обраний фасон, і чаклування відбувалося просто на людських очах. До фігури клієнтки швачка прикладала тканину й без усяких викрійок, на око руками, без ножиць, рвала відріз, а тоді на швейній машинці зшивала ладну спідницю чи сукню» [3].

Поступово вона повернулася до малювання, тобто до творчості від якої черпала сили та насагу для життя. Погодьтеся, що ця картина нагадує відому усім нам історію про Ньютона, якому яблуко впало на голову і він нібито відкрив свій славнозвісний закон всесвітнього тяжіння:

*Лежень ліг під яблунею,
щоб яблуко саме упало в
рот, а воно його в лоб,
1968, Джерело:
<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2610303-maria-prijmacenko-1-akbi-noj-umiv-maluvati.html>*

Мабуть, саме за цю незвичність та сакральність образів Марії приписували оцінку від самого Пабло Пікассо. До речі про визнання від Пікассо: «Існує чутка, нібито Пабло називав Марію геніальною, а її твори – прекрасними роботами. На жаль, ця історія і понині не має жодних документальних підтверджень. Зв'язок з Пікассо відстежується тільки такий: журналістка Людмила Лисенко згадує, як привезла одного разу в село до Марії альбом з роботами Пікассо. Художниця оглянула його і сказала: «У нас в селі цього б не зрозуміли» [4].

ДОЛЯ ТВОРЧОСТІ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

Вже після смерті Марії Оксентіївни сталося кілька скандалів, пов'язаних з грошима і її картинами. Так 2006 року її будинок, у якому жив син художниці Федір, пограбували. Винесли понад 70 картин, кожна вартістю до 10 тисяч доларів. Частина правоохоронним органам вдалося повернути, частина ж вважається втраченою і ймовірніше за все перепродається на чорному ринку.

Не менший скандал стався з фінською компанією «Марімеко», що спеціалізується на виробництві речей для дому.

Компанія використовувала малюнок дизайнерки Крістіни Ізоли, який дуже нагадував роботу Марії Приймаченко «Щур у дорозі» 1961 року. Після викриття плагіату компанія визнала свою провину і вибачилася.

А фінська авіакомпанія FinnAir, що рекламувала горе-фірму, була змушена швидко прибрати рекламу з використанням зображення зі своїх літаків [4]: «Я не думала про авторське право або про те, що я привласнила чийсь творчість. Я відчувала «Лісовий народ» настільки інтимним, що захотіла поділитися цим почуттям до лісу з великою кількістю людей, наскільки це можливо. Розумію, що вчинила неправильно. Мені соромно» — слова дизайнера Крістіни Ізоли [1].

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО:

Марія Приймаченко також творила ілюстрації до книг. Зокрема, саме її малюнками прикрашені дитячі книги “Ой коники-сиваші” (1968), “Товче баба мак” (1970), “Журавель” (1970), “Чорногуз приймає душ” (1971) [4]. Шила одяг за київськими фасонами та продавала сусідкам.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Примаченко_Марія_Оксентіївна
2. <https://detector.media/infospace/article/143970/2019-01-12-za-motivami-robit-ukrainskoi-khudozhnitsi-marii-primachenko-znimut-multiserial-ta-stvoryat-mural/>
3. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2610303-maria-prijmacenko-1-akbi-noj-umiv-maluvati.html>
4. <https://spadok.org.ua/vydatni-ukrayintsi/10-faktiv-pro-khudozhnytsiu-mariiu-priymachenko>

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши добірку портретних нарисів із журналів «Караван історій», «National Geographic» та «Наша перспектива», у яких відбивалася соціальна тематика, ми з'ясували, що найчастіше порушувалися проблеми сімейних стосунків, зокрема між дружиною та чоловіком, між старшим та молодшим поколіннями, а також проблема відносин між неординарною особистістю й суспільством.

У нашій добірці представлено 7 матеріалів у жанрі портрентий нарис, у яких ідеться про історії життя сімох видатних українців (митців, винахідників, лікарів, мандрівників), через які розкривалася обрана проблематика. Загальний обсяг матеріалів – 0,97 авторського аркуша. Матеріали були опубліковані в нашому особистому блозі на платформі Tilda.

Основними проблемами, які ми намагалися розкрити в підготовлених матеріалах, були такі: життя українців в еміграції і подолання життєвих труднощів на шляху до самореалізації. Соціальна проблематика розкривалася в історіях відомих особистостей: Владислава Терзиула, Марії Приймаченко, Архипа Люльки, Софії Яблонської, Володимира Титла, Павла Резвоя, Роалда Гоффмана.

Створюючи сторінки з портретними нарисами, ми спиралися на приклад журналу «Караван Історій». Публікації цього електронного видання, на нашу думку, є лаконічними, добре структурованими й тому легкими для сприйняття.

ДОДАТКИ

ІСТОРІЯ ХАВКИНІЗАЦІЇ. ЧИМ І КОМУ МИ ЗОБОВ'ЯЗАНІ СВОЇМ ЖИТТЯМ?

„Вам знайом вислів «Далі своєї голови не Стрибнеш»? Це омана.

Людина может все. “

Никола Тесла

Володимир Аронович Хавкин видатний бактеріолог, за яким закріплено звання «благодійника людства». Але чому саме його так називають? Відомо, що Хавкин досліджував бактерії чуми та холери та одним з перших хто вирішив власне на собі перевірити вакцинацію.

Хавкин будучи учнем Мечникова особливо захоплювався мікроорганізмами. І ця жага до знань втілилася у дослідах для подолання інфекційних хвороб. На той час медицина потребувала постійного розвитку, адже захоплення далеких земель та створення колоній сприяло появі нових хвороб про яких людство не мало й гадки.

Саме тому шанс попрацювати в одному приміщенні з найкращими мікробіологами світу Хавкін використав сповна. Він вкладав усі зусилля та навіть працював паралельно навчаючись у лабораторії. Там після роботи він розробляв свою вакцину, яка в майбутньому врятує безліч життів. Але він про це поки що не здогадується.

НАРОДЖЕННЯ ХАВКИНІЗАЦІЇ

Зробив три вдалих експерименти на тваринах, вже 18 червня 1892 року молодик ввів собі вакцину. Він вколов собі колонію холерних мікроорганізмів. А через кілька днів після цього дійства Хавкин зрозумів що він вижив, отже,

його вакцина працює бездоганно. Якраз в цей період у Російській імперії спалахнула епідемія холери. До речі цих епідемій було декілька, адже уряд не погодився на безкоштовну вакцину від лікаря. Бо сам Хавкин ще у юності підкосив свій авторитет — юнак виступав проти уряду, беручи участь у протестах, за що мав би бути заарештований, якби не зв'язки його вчителя — Іллі Мечникова.

Рішення влади призвело до 300 000 смертей, але не тільки Російська імперія була скептична до нової, незнайомої вакцини. На жаль, Іспанія і Франція, де також були лютувала ця інфекція, не довіряючи "невідомому російському вченому", відмовилися від його вакцини.[1].

ВЕЛИКИЙ БІЛИЙ ЦЛИТЕЛЬ

Континентальна Європа теж доволі холодно зустріла вакцину. Про це у книзі “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ” повідомляє Уляна Скицька: «Повірила українцеві тільки Британська імперія. У її колонії — Індії — епідемія винищувала цілі села, тож вченого скерували в Калькутту очолити пост головного бактеріолога країни».

Але добрий вчинок українця не був добре прийнятим у Індії. Мешканці лякалися голки, не хотіли чекати поки їх імунітет запрацює після кількох днів горячки, а самі британці вважали, що Хавкин вколює їм випорожнення індусів, яких вони підкорили та використовували як рабів.

Але на цьому завдання Хавкина не закінчилося, адже попереду була чума. Яка спалахнула знов. Як про це пише Уляна Скицька: «Досвідченому вченому знадобилося всього три місяці, аби виготовити нову вакцину і знову випробувати її на собі. Тим часом британська влада розробляла свої заходи проти епідемії: будинки інфікованих людей обробляють вапном, а їхніх родичів відправляють у карантинні табори. Хавкин наполягав, що це безглуздо, адже бактерія-збудник живе тільки в організмі живих істот, тож її не знайти на

стінах чи підлозі. Лише за три роки вакцинували 4 млн людей, і смертність від бубонної чуми знизилась на 80-90%».

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ ВОЛОДИМИРА ХАВКИНА:

Видатний вчений був призначений головним бактеріологом країни та директором Бомбейської протичумної лабораторії. Пізніше ця лабораторія була перетворена в Інститут Хавкіна. Хавкін обраний почесним членом багатьох наукових товариств та академій країн Європи й Азії. За рік до смерті він заповів власні кошти (500 тисяч доларів) на створення фонду заохочення молодих наукових талантів, який існує й досі. В Ізраїлі комітет пам'яті Хавкіна організував урочисту посадку 1000 дерев у знаменитому Лісі миру імені Кеннеді, де відтепер розташований меморіальний гай Володимира Хавкіна [2].

«Хочеш змінити світ – стань цими змінами»

МАХатма Ганді

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. <https://www.5.ua/suspilstvo/volodymyr-khavkin-istoriia-ukrainsia-iakyi-stvoryv-pershi-v-sviti-vaktsyny-proty-chumy-i-kholery-166555.html>
1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Хавкін_Володимир_Аронович

УКРАЇНЕЦЬ, ЯКИЙ ОСЯГНУВ ПРИРОДУ X-ПРОМЕНІВ

**Я не працюю більше для сьогодення,
я працюю для майбутнього.**

Нікола Тесла

Син бургомистра з містечка Гримайлів довго не міг визначитися з покликанням. Можливо, через це він організував товариство «Громада», де поміж таких самих юнаків обговорювати важливі для свого життя питання: літературу, Слово Боже та історію.

Але гуманітарієм юнак не став, а почав осмислювати науку фізики.

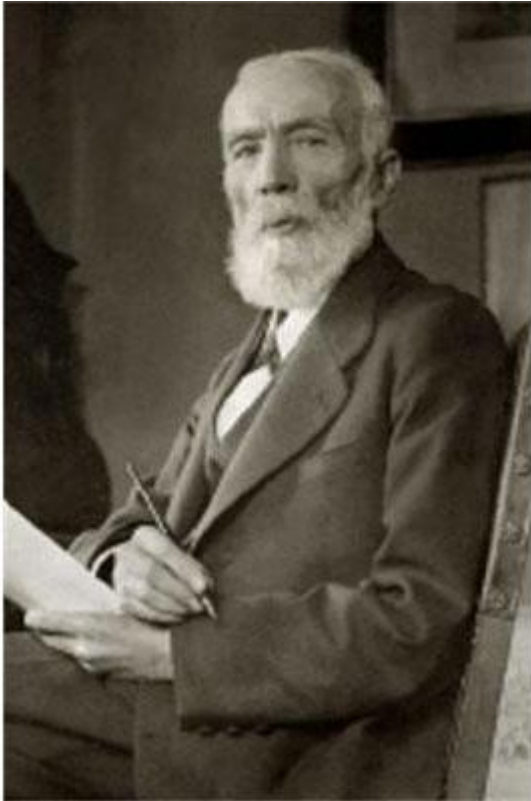
«Вирушаючи 1875 року до Страсбурга, Пулюй відчував, що попереду нові відкриття. Тут він познайомився зі сербом Ніколою Теслою, разом вони досліджували взаємодію електричного струму та вакууму. Тоді ж у професора Кундта асистентом працював Вільгельм Рентген, який, щоправда, мав інші наукові зацікавлення» — так Пулюя згадують у книзі “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”.

Та дійсно у той час коли Рентген ще тільки – но визначався з тим, що саме він хоче пов’язати зі своїм життям, Пулюй вже мав свої чіткі плани. У 1881 році опанувавши ремесло складува і підготував для себе кілька вакуумних трубок чоловік створює так звані лампи Пулюя.

Працюючи зі струмом, а як відомо з попередніх фактів Іван працював з Теслою, тож не дивно, що чоловік хотів спробувати дослідити ті явища, які вивчав його товариш. Тоді вперше у світовій практиці йому вдалося зробити це — випадково чоловік отримав знімок досі не баченого формату, то було зображення тіла пацюка та шпильки під рукою його доньки Наталі.

Саме через побачене Іван вирішив опублікувати наукові статті про природу X-променів.

X-

Але чоловік зробив найбільшу в своєму житті помилку, він не запатентував свій прилад, навпаки він подарував його Рентгену, тим самим позбавив себе звання першовідкривача променів.

Замість цього він створює модель переносного ліхтаря для шахтарів, чим полегшує їм життя, адже до цього вони ризкуючи своїм життям йшли у темряві зі свічкою, що ставала причиною вибухів у шахтах, адже іноді чоловіки натрапляли на

природний газ.

На світлині Іван Пулюй. Джерело: <https://kpi.ua/ru/puliyu>

Коли Рентген отримав Нобелівську премію Пулюй не став приїжджати на вручення, не хотів сперечатися.

Він вчинив як справжній джентльмен: «Батько прочитав звістку про відкриття Рентгена, лежачи ще в ліжку. Зірвавшись з ліжка і обхопивши голову руками, він раз від разу вигукував: "Моя лампа! Моя лампа!..". Пулюй надіслав Рентгену лист з проханням відповісти, чи використовувалася його лампа в експериментах. Відповіді він так і не отримав. Коли Рентгену вручали Нобелівську премію, він ухилявся від пояснення природи свого відкриття. А в заповіті розпорядився знищити всі свої записи стосовно X-променів, що й було зроблено» [2].

До речі, американські лікарі брати Едвін і Гілман Фрост, які вперше діагностували перелом зап'ястя у 14-річного пацієнта, у наукових виданнях стверджували, що використовували при цьому лампу Пулюя [2].

Отже, внесок Пулюя досі покращує життя людям, тож справа його не була марною. Завдяки цьому вченому людство не тільки зробила крок вперед, але й досі розвиває фізику та використовує випромінювання і не лише Х-променів.

Я міг би розколоти земну кулю, але ніколи не зроблю цього. Моєю головною метою було вказати на нові явища і поширити ідеї, які і стануть відправними точками для нових досліджень.

Нікола Тесла

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ ІВАНА ПУЛЮЯ

Іван був поліглотом – знав 15 мов. У співпраці з П.Кулішем і Нечуй-Левицьким переклав з давньоєврейської мови "Псалтир" і з грецького "Євангеліє". Саме Пулюй, а не Рентген, розробив трубку, окремий вид анода – електрод.

Іван Пулюй присвятив в свої досліди з катодного лампою сербського студента Ніколу Тесла і Конрада Рентгена. Вони тоді разом працювали в фізичному кабінеті у відомого німецького фізика професора А.Кундта. Іван Пулюй показав дію цих Х-променів (1895 р) [1].

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. <https://kpi.ua/ru/puliyu>
2. <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2867756-cudopromeni-vidatnogo-ukrainca-ivan-puluj.html>

ЗРІВНЯТИСЯ З ДАРВІНОМ. ЯК УКРАЇНСЬКИЙ ВЧЕНИЙ ДОСЯГ ВЕЛИЧІ У ГЕНЕТИЦІ?

"Пильнуй за природою навколо себе, за комахами, за рослинами, не як за нерухомим видовищем, а як за потоками творчих сил. Закрий очі і уяви себе центром цих потоків таким чином, що твоє серце і серце світу єдині. Цей союз приносить велику мудрість. "

Дугпа Ремпоше

Ще з дитинства Теодозій Добжанський цікавився розмаїттям комах та мріяв їх досліджувати, та цій мрії судилося справдитися.

Вже у 21 роки він стає аспірантом кафедри зоології Української академії наук, товаришує з Вернадським та науковою елітою того часу. У 24 – перспективного вченого запрошують на кафедру генетики в Петербург, де він продовжує вивчати генні мутації мух-дрозофіл.

Ці надокучливі комахи – ідеальний матеріал для досліджень: трапляються в цілому світі, живуть до 45 днів, тобто можна швидко відстежувати зміну поколінь, і їхня ДНК на 60% збігається з людською [1].

Мухи – це розповсюдженні комахи, вони є майже усюди де є мусор та гнилля. Саме тому ці істоти найкраще підходили для дослідів, адже на вилов цих комах не треба витратити коштів. Та й законом це не заборонено.

У 1927 році Добжанський навчався в Університет медичних досліджень на стипендії Джона Рокфелера.

Там деякий час він працював у лабораторії Нобелівського лауреата Томаса Морганна [1].

"Комаха, що прикидається гілочкою дерева, щоб сховатися в рослинній нерухомості, прообраз людини, яка замкнулася в конформізмі,

щоб не відповідати за самого себе, людини, що віддається загальним ідеям або сентиментальним одкровенням, щоб тільки не сходитися віч-на-віч з фактами і людьми."

Еммануель Муньє

ПІДКОРЮВАЧ ДНК МУХ

Дослідивши мух він не лише на прикладі відкрив для себе теорію Дарвіна, але й помітив деякі розбіжності між реальністю та теорією: «учений роздивляється дрозофіл одного й того ж виду, але з різних регіонів країни і помічає в них різний генетичний набір хромосом. Часом різниця настільки разюча, що ці мухи не спроможні давати потомство.

Як таке може бути?! І тоді приходить розуміння, що природний відбір, про який говорив Дарвін, не єдина причина появи нових видів. У 37 років він пише роботу "Генетика і походження видів", яка стає сенсацією в науковому світі. Українець не заперечував Дарвіна, а тільки розширив і дав поштовх новим дослідженням» [1].

NO GENETICS IN THE USSR

Добжанський цікавився долею генетики, як науки яку ігнорували у СРСР. Він намагався просвітити радянських вчених, але його не запрошували до країни, навпаки, йому забороняли приїжджати. Це засмучувало вченого, адже він хотів допомогти своїм тоді ще землякам наздогнати США, та отримати науковий прогрес якого так бажали керівники цієї держави. Але через курс на ідеї Мічуріна, який не довіряв дослідям Моргана, Добжанського не бажали бачити, бо він саме навчався у "ідеологічно шкідливого" професора.

ДОБІ ВІЛЬНИЙ

Професор Добі – як його називали – притягував студентів своєю харизмою та простотою. Не дивно, що кращі генетики-еволюціоністи були його

учнями. До кінця життя він проводив польові дослідження, бігав зі сачком, виловлюючи мух, та прокидався першим, аби зготувати для своїх аспірантів сніданок [1].

Теодозій заповідав студентам аби вони розвіяли його прах у тому місті де він збирав дрозофіл. Так в останній шлях вченого відправили його близькі люди.

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ ТЕОДОЗІЯ ДОБЖАНСЬКОГО:

Видав працю "Генетика і походження видів".

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

<https://voi.com.ua/news/810783/>

ВИНАХІДНИК АНТИБІОТИКІВ. ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ БЛАГОДІЙНИКА ЛЮДСТВА

**Вмілий-бо лікар один від людей багатьох є вартніший –
Вийме стрілу і вигойними ліками рану посипле.**

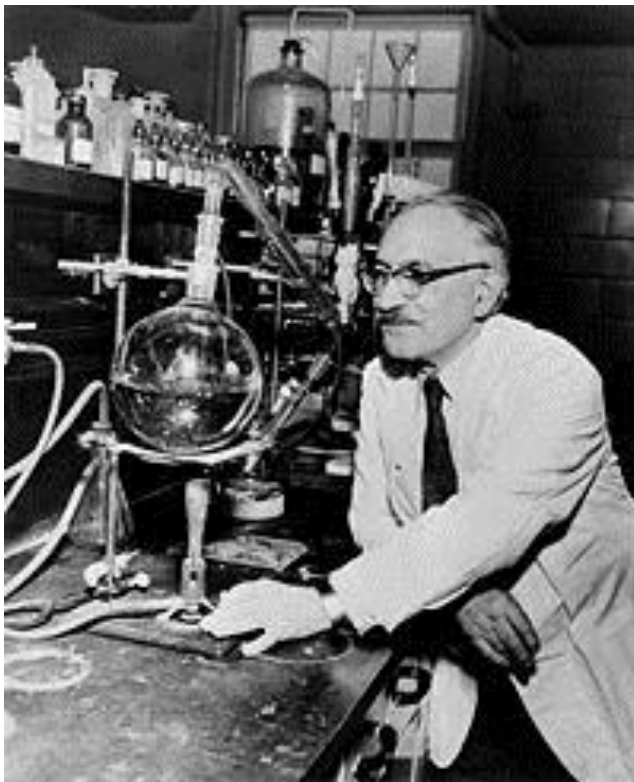
Гомер

Зельмана Ваксмана по праву називають «одним з найвидатніших благодійників людства». Зельман вважав медицину своєю місією, тому докладав багато зусиль для дослідження цієї науки.

Закінчив навчання в Україні він назбирав кошти та емігрував у США.

Після прибуття у Філадельфію у 1911 р. він на якийсь час зупинився у своїх сестер, що володіли фермою недалеко від Метьючена (штат Нью-Джерсі).

До того часу у Ваксмана вже проявився інтерес до біології, та, як він згадував згодом, життя на фермі вселило в нього «бажання з'ясувати хімічні і

біологічні механізми землеробства та його основні принципи».

«Поруч із землею я вирішив шукати відповідь на численні питання про циклічність життя в природі, що почали повставати переді мною», — говорив він [1].

Зельман Ваксман за працею. Джерело: https://uk.wikipedia.org/wiki/Зельман_Ваксман

Він вивчав ґрунтові мікроорганізми, досліджував їх взаємодію: «його перша наукова праця

містила перелік різних мікроорганізмів та їх комбінації, включаючи велику групу актиноміцет. Навіть у наш час коли роль актиноміцет у формуванні та родючості ґрунту цілком не з'ясована; у той час, коли Ваксман почав дослідження мікробіології ґрунту, мікроорганізми практично не брали до уваги.

НАУКОВИЙ ШЛЯХ ЗЕЛЬМАНА: СТАТИ БЛАГОДІЙНИКОМ ЛЮДСТВА

Перші ж експерименти переконали його в тому, що актиноміцети мають важливе значення, але він поки не міг використовувати біохімічні методи для продовження цієї роботи» [1]. Вчений цікавився екологією, його любов до біології та природи стала частиною його життя.

У 1924 році Ваксман з сім'єю виявилися в Європі в ході з'їзду ґрунтознавців, тоді ж відвідав і Україну. З'ясувалося, що майже всі його родичі в Україні до того моменту або загинули в громадянській війні, або померли від старості [2].

Скоріше за все це залишило певний відбиток у серці вченого, саме тому коли йому запропонували віднайти ліки він не забарився зі згодою та почав працю: «Саме тому у 1932 році Американська національна асоціація боротьби з туберкульозом звернулася до Ваксмана з проханням вивчити процес руйнування палички туберкульозу у ґрунті. Він зробив висновок, що за цей процес відповідальні мікроби-антагоністи» [1].

До 1939 року Ваксман вирішив розгорнути нову програму, що стосується використання його досліджень з мікробіології ґрунту для лікування хвороб людини. «Я відчував на своєму досвіді, що гриби й актиноміцети можуть бути значно ефективнішими джерелами антибактеріальних засобів, ніж звичайні бактерії», — заявив він пізніше [1].

Зельман на стільки хотів виконати цю місію, що працював відкриваючи все нові і нові речовини, з яких потім його команда зробила антибіотики.

У 1939 році у результаті експериментів було отримано прототип ліків від туберкульозу — актіноміцин. Недоліком розробки Ваксмана була токсичність речовини та велика кількість побічних ефектів. Але вже серпні 1943 року вчені під керівництвом Ваксмана винайшли стрептоміцин. Окрім туберкульоза, цей антибіотик вбивав чуму, туляремію и бруцельоз. У 1948 році був відкритий неоміцин.

На гроші від патенту двох нових ліків Ваксман у 1949 році заснував інститут мікробіології при Рутгерському університеті та очолив його [2].

У 1952 році вчений отримує Нобелівську премію за свої дослідження та за відкриття антибіотиків: інші ліки, які були відкриті в ході дослідження пеніциліну не були марними [2].

Вчений помер у 1973 році у віці 85 років. Його син продовжив справу батька та став професором біології.

Медицина насправді є найблагородніше з усіх мистецтв.

Гіппократ

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ ЗЕЛЬМАНА ВАКСМАНА:

Відкрив пеніцилін та два нових антибіотика. Досліджував мікроорганізми. Він володар Нобелівської премії з медицини та біології.

Ваксман після своєї відставки разом з дружиною заснував стипендію для студентів-іммігрантів і дітей з сімей, які прибули в США з інших країн.

Заслуги його були оцінені на державному рівні: в 1950 році він став кавалером ордена Почесного Легіону [2].

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

2. https://uk.wikipedia.org/wiki/Зельман_Ваксман
3. <https://www.imena.ua/blog/waksman/>

КРАЩИЙ ДРУГ ДІВЧАТ: ЮВЕЛІР, ЩО ВОЛОДІЄ КОШТОВНИМИ СКАРБАМИ СВІТУ

Не будемо надто вибагливі. Краще мати старі старі діаманти, ніж не мати ніяких.

Марк Твен

У культовій стрічці 60-х «Джентльмени віддають перевагу Білявкам» Мерилін Монро співає, що діаманти-найкращі друзі дівчат. В одному приспіві акторка промовляє: «Гаррі Вінстон, розкажи мені все про них». І хоч у цей момент на ній були коштовності іншого бренду, у ті часи діаманти найбільше асоціювалися саме з ім'ям Вінстона, – таким влучним прикладом Уляна Скицька згадує Гаррі Вінстона.

Гаррі вже з 12 років міг розпізнавати коштовні каміння. Та цим вмінням збагатив свою родину. У свої 24 років він відкрив власну фірму, де переплавляв метали та створював нові прикраси. Завдяки цьому він досяг значних висот як ювелір – він відкрив свій ювелірний салон на головній вулиці Нью – Йорка. Це забезпечило йому титул короля діамантів.

Коли вам цілують ручки – це, звичайно, дуже приємно, зате браслет з діамантами і сапфіром залишається навіки.

Аніта Лус

Через його руки пройде третина найвідоміших та найбільших діамантів ХХ століття.

ВІРНІ ДРУЗИ – ДІАМАНТИ

Президент Варгас, Лібертадор, Індійський бріолет, що прикрашав головний убір Махараджі. Найзнаковішим у цій колекції стане діамант "Хоуп"

[1]. До речі про діамант “Хоуп”: «Він належав французьким королю та королеві Марії-Антуанетті і Людовікові 14-му, після революції перейшов до Англії у володіння короля Георга IV, а відтак опинився у власника видання Вашингтон пост. За цим камінцем закріпилася лиха слава, доля усіх його власників була трагічною. Можливо, щоб розвіяти прокляття, Гаррі передасть цей скарб у Залу дорогоцінного каміння та мінералів. І знову через звичайне поштове відділення за 152 долари» [1].

На світлині Гаррі Вінстон отримує діамант “Хоуп”.

Джерело:

<https://voi.com.ua/news/810783/>

Праця Вінстона досі приносить прибуток синам власника, які продовжили бізнес свого “дорогоцінного” батька.

Безліч голлівудських зірок досі виходять на кінофестивалі у коштовностях від Вінстона. Саме він заклав ідею рекламувати власні вироби через зірок шоу-бізу: “Люди будуть задивлятися. Нехай прикраси будуть вартими того” [1].

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ ГАРРІ ВІНСТОНА:

Неофіційний титул короля діамантів. Колекція коштовностей: найбільші діаманти. Його прикраси вдягають на кінофестивалі такі зірки: Гвінет Пелтроу, Холлі Беррі, Ніколь Кідман та Шарліз Террон.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. <https://voi.com.ua/news/810783/>

СЕРЖ ЛИФАР: БОГ ТАНЦЮ, ЩО ЗАЛИШИВСЯ ПРОСТИМ “КИЇВСЬКИМ ХЛОПЦЕМ”

Балет – це ж не тільки техніка. Найкращі партії танцюють душею ...

Олег Рой

Уляна Скицька розповідає про цього танцівника так: «Бог танцю», «добрий геній балету» — яких тільки компліментів не дарувала публіка українському танцівникові Сержу Лифарю.

Та шлях до балету був не простим для Сержа, ще хлопцем він був незграбним учнем, але поставив собі мету досягти успіху та довести вчительці, що він здатен представляти свою країну замість її улюбленця [1]. І йому це вдалося. Хлопець вирушив у Францію, саме там він відродить вже новий балет.

Будучи революціонером, бунтівником, молодий чоловік поставить танцівників у нове становище – підкоритися волелюбному реформатору та досягти нових успіхів, або покинути танець назавжди: «Більше 30 років віддав цьому театрові, був його солістом, хореографом, педагогом. Фактично він відродив французький балет, його репертуар, труп, його школу та славу, ставши основоположником нового напрямку в балеті – "неокласицизму" За роки роботи в Опері Лифар виховав одинадцять зірок балету» [1].

БАГАТОГРАННИЙ ІКАР

Окрім, танцю Лифарь був пов'язаний з музикою. В дитинстві він співав у церковному хорі [1]. Після звільнення з театру Лифар відкрив в собі дар живопису.

Серж Ліфар у образі Ікару.

Джерело:

<https://www.5.ua/kultura/top10-malovidomykh-faktiv-pro-vsesvitnovidomoho-khoreohrafa-frantsuzkoho-ukraintsia-serzha-lyfaria-133824.html>

Але не тільки Ліфар розвинув балет у чужині: Ігор Юскевич, який народився у Пирятині, імігрувавши у США привчив екстравагантних “янки” до класики поєднавши балет з джазовими танцями та модерном [2].

Останні роки життя Ліфар страждав через звільнення з театру якому він віддав майже все своє життя. Його учні замінили йому сім'ю та зраду від своїх підлеглих “Бог танцю” пережити не зміг.

Помер Ліфар у Швейцарії (в Лозанні) після важкої хвороби, похований у Парижі на кладовищі Сент-Женев'єв де Буа [3]. На своїй могилі він попросив коротко написати «Серж Ліфар з Києва» [1].

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ СЕРЖА ЛИФАРЯ:

У 1947 заснував у Парижі Інститут хореографії при Гранд-Опера, з 1955 вів курс історії й теорії танцю в Сорбонні, був ректором Університету танцю, професором Вищої школи музики та почесним президентом Національної ради танцю при ЮНЕСКО. За життя Сергій Ліфар отримав багато відзнак від різних держав. Він був кавалером найвищих нагород Франції: ордена Почесного легіону та ордена Літератури і мистецтва, володарем найвищої відзнаки балету – "Золотого черевичка" та премії "Оскар", нагороджений Золотою медаллю міста Парижа [1].

Зібрав одну з найцікавіших в Європі російських бібліотек, яка складалася зі стародруків XVI-XIX ст. Особливе місце в його бібліотеці займала і

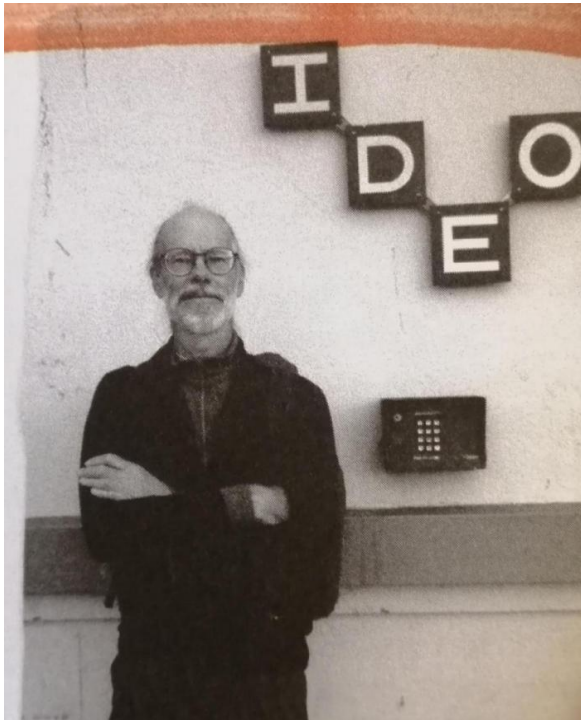
"Пушкініана", найдорожчим скарбом якої були 10 оригіналів листів поета до Гончарової, рідкісні видання, інші пушкінські раритети. В останні роки свого життя Лифар був змушений продати частину своєї колекції. Нині частина бібліотеки Лифаря (817 одиниць) за його заповітом зберігається у Києві, у відділі мистецтв Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки. У дар Україні її передала вдова хореографа — графиня Ліліан Алефельд [1].

Творча спадщина Лифаря — це постановка балетів «Вакх і Аріадна», «На Дніпрі», «Ікар», «Олександр Великий», «Шота Руставелі», «Франческа да Ріміні», «Федра» та інші [3].

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. <https://www.5.ua/kultura/top10-malovidomykh-faktiv-pro-vsesvitnovidomohokhoreografa-frantsuzkoho-ukraintsia-serzha-lyfaria-133824.html>
2. https://24tv.ua/ru/ukrainec_kotoryj_vvel_modu_na_balet_v_ssha_udivitel'naja_istorija_n1329015
3. https://dt.ua/CULTURE/lifar_toy,_hto_tantsyuvav_na_vulkani.html

УКРАЇНЕЦЬ З КРЕМНІЄВОЇ ДОЛИНИ

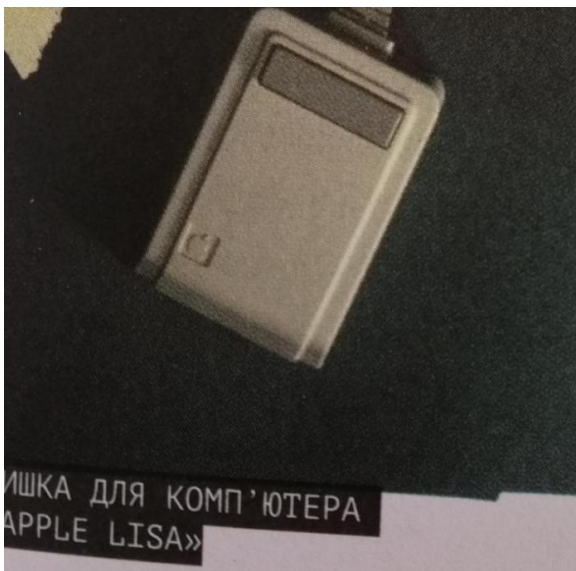
«Літня людина: та, котра пам'ятає часи, коли телефон ще був зручністю».

Френсіс Родман

Джеймс Юрченко, Джерело: “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”, Уляна Скицька.

Джеймс Юрченко легендарний інженер кремнієвої долини з українським корінням, так принані відомо з книги “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”, Уляни Скицької. Сам Джеймс не мав інженерної освіти, хоча отримав роботу у цій спеціальності.

Завдяки своїм старанням Юрченко зміг досягти вершин у створенні прототипів електронних приладів: миші для комп'ютера та телефона, який став “прадідом” сучасного смартфона.

На світлині мишка, яку розробили за участю Джеймса Юрченка, Джерело: “Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ”, Уляна Скицька.

За відомостями з інтерв'ю Джеймса виданню “24 канал”: «Першими серйозним клієнтом стала компанія Apple. Одного дня Стів Джобс замовив

спроєктувати мишку для нової моделі комп'ютера». Чоловік мав зробити прототип спираючись на вже існуючу модель пристрою» [1].

Згідно з інформацією з сайту “24 канал”: «Пристрій «Палм 5» зараз називають попередником смартфонів.

Керівництво попросило, аби дизайнери IDEO зробили його ще меншим, зрозумілішим і простішим у користуванні.

Таким, щоб сподобався простим людям, а не інженерам. Юрченко запропонував використати клейку речовину, яка після нагрівання ставала рідкою, а, застигнувши, міцно утримувала всі нутрощі та металеве покриття. Якби довелося відкрити гаджет, то треба було б знову нагріти корпус. Але ця опція їм не згодилася, «Палм 5» був дуже надійний, а компанія продала десятки мільйонів пристроїв» [1].

«Щойно проект буде закінчений, ділова людина зможе диктувати інструкції з Нью-Йорка, і вони будуть негайно з'являтися в його офісі в Лондоні або в іншому місці. Він зможе зі свого робочого місця поговорити з будь-яким телефонним абонентом на земній кулі. Недорогий інструмент, що не більше, ніж годинник, дозволить його власнику слухати де завгодно: в море або на землі музику або пісні, мови політичного лідера, видатного вченого або проповіді священика, що знаходиться на величезній відстані. Точно також можуть бути передані будь-яка картина, знак, малюнок або

текст»

Нікола Тесла сербський фізик, інженер, винахідник 1856 – 1943 1908

Зараз же, коли сенсорні екрани витіснили кнопкові телефони, «Палм 5» виглядає дещо незвично, ці круглі кнопки та місце для підключення зарядного пристрою відрізняються від нинішніх Android`ів та Iphon`ів.

На світлині «Палм 5». Джерело: "Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ", Уляна Скицька.

Тогочасний акцент на зрозумілості у використанні змінився на інтуїтивний підхід у застосуванні функцій телефону, який все більше схожий на комп'ютер ніж на засіб зв'язку.

І хоча ми досі використовуємо телефон для спілкування, ми маємо подякувати Джеймсу за те, що він створив прототипи які значно дешевше коштували своїм власникам, аніж оригінали.

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ ДЖЕЙМСА ЮРЧЕНКА:

Брав участь у розробці прототипу комп'ютерної миші. Розробив прототип попередника смартфонів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. https://24tv.ua/dzheyms_yurchenko__legendarniy_inzhener_ukrayinskogo_pohodzhennya_yakiy_pratsyuvav_z_apple_n885483

ПЕРШИЙ НОБЕЛІСТ З ЕКОНОМІКИ. ЯК ЖИВ ТВОРЕЦЬ ВВП САЙМОН КУЗНЕЦЬ ?

Якби за невігластво виплачували дивіденди, велика частина американців Заробила б Купу Грошей на тому, чого вони не знають про економіку.

Лютер Ходжес

«Професор Гарвардського та Пенсільванського університетів, автор тридцяти книг, президент Американської економічної асоціації здавалося дивним, чому Нобелівську премію йому вручили так пізно аж 1971 року», – такими словами Саймона Кузнеця згадують у виданні "Наші на карті світу. Історії про людей, якими захоплюється світ".

ЕКОНОМІСТ МОВЧУН

Олексій Бухало для BBC Україна пише: «Саме в Харкові Саймон Кузнець відвідував лекції викладачів, які навчили його робити висновки, аналізувати, зіставляти статистичні, демографічні та інші дані. У той час, коли американці вважали бізнес непередбачуваною сферою людських відносин, вчений вивчав закономірності розвитку національних господарств. Він випередив науку на кілька десятиліть, тому і отримав медаль нобелівського лауреата, остаточно затвердивши економіку як галузь емпіричних знань» [1].

По життю Саймон був звичайним студентом – ботаном.

Цю рису він залишив з собою та у зрілості залишався серйозним та скрупульозним дослідником.

Саймона знали як мовчазного чоловіка, який міг відповідати зрозуміло і по – суті, саме тому він став лауреатом Нобелівської премії. Завдяки його працям економіка була реабілітована, адже до нього ця наука не вважалася серйозною працею: «В то время, когда американцы считали бизнес непредсказуемой сферой человеческих отношений, ученый изучал закономерности развития национальных хозяйств» [1].

На світлині Саймон Кузнець.

Джерело:

<https://www.hroniky.com/news/view/12563-saimon-kuznets-nobelivskiyi-ekonomist-iz-rivnenskyim-korinniam>

У переважній більшості біографічних довідок про Кузнеця зазначається, що місцем його народження є м. Харків, однак деякі дослідники доводять, посилаючись на свідчення вдови Саймона Кузнеця, що той народився в м. Пінськ (нині місто в Білорусі), сам Саймон про себе писав, що народився 1901 в Росії (мова йшла про Російську імперію) [3].

Цей чоловік залишався таємницею не тільки для знайомих та колег, але і для власної жінки. Вона так і не дізналася хто був його батьком. Цю інформацію Саймон ховав від всіх.

І не дивно чому саме. Адже його батько скоїв злочин, а ця інформація могла зашкодити молодому вченому.

Згідно з інформації зі статті Олексія Бухало про Саймона Кузнеця для ВВС Україна батько Саймона Кузнеця був шахраєм, про це повідомляється у тогочасній газеті:

На світлині частина газети з інформацією про пограбування банку, в якому працював батько Саймона Кузнеця.

Джерело:

https://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2016/04/160429_ru_s_simon_ku_znets

“Сам факт, що через деякий час зростаюча частка міського населення була “ рідною ” , Тобто, народжені в містах, а не в сільській місцевості, а отже, більш здатні скористатися можливостями життя міста під час підготовки до економічної боротьби, означали кращий шанс на організацію та адаптацію, краща основа для забезпечення більшої частки доходу, ніж це можливо для нового імігрантського населення, що приїжджає з села або з-за кордону”

Саймон Кузнець

КУЗНЕЦЬ, ЩО КУВАВ ЕКОНОМІКУ СВІТОВИХ КРАЇН

«Ним були зібрані та проаналізовані статистичні показники, що характеризують економічну динаміку 14 країн Європи, США і Японії за 60-літній період. Аналіз отриманих матеріалів призвів до висунення низки гіпотез, щодо різних аспектів механізму економічного зростання. Щодо рівнів і варіабельності темпів зростання, структури ВВП і розподілу трудових ресурсів, розподілу доходів між домогосподарствами, структури зовнішньої торгівлі.

Кузнецем було закладено історично обґрунтовану теорію економічного зростання», – так про видатного економіста пишуть на сайті Харківського національного університету імені Семена Кузнеця [2].

Саймон не лише консультував іноземних спеціалістів, але й викладав економіку та досліджував фінансові процеси.

На честь Саймона було названо пінську загальноосвітню школу. Фасад навчального закладу прикрашає меморіал з видатним економістом.

ОСОБИСТІ ДОСЯГНЕННЯ САЙМОНА КУЗНЕЦЯ

Автор серії основоположних статей "Quantitative Aspects of the Economic Growth of Nations" ("Кількісні аспекти економічного зросту націй") в журналі "Economic Development and Cultural Change" (1956 – 1967 роки).

Доводив, що найбільшим капіталом країни є люди, які володіють майстерністю, досвідом і мають виразний нахил до економічної діяльності.

У 1971 йому було присуджено Нобелівську премію в галузі економіки, присвоєно звання почесного професор Гарвардського університету, а також Принстонського, Колумбійського, Пенсильванського та Єврейського університетів. Цього ж року він пішов у відставку [3].

На честь Кузнеця до наукового обігу введено низку термінів, зокрема "закон Кузнеця", "цикли Кузнеця", "гіпотеза Кузнеця"[3].

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. https://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2016/04/160429_ru_s_simon_kuznets
2. <https://www.hneu.edu.ua/bilsh-detalnisha-pro-s-kuznetsya/>
3. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Kuznets_S_S